

Алиса Петровна Губарева (уроженка д. Колатсельга Пряжинского района)
г. Петрозаводск

Моя родная деревня

Minun roindukylä

Minun roindukylä on Kolatselgy. Ainos tahtoin tiijustua äijygö igiä on Kolatselläl. Tiijustin, Tulemajärven ymbäri oli eläjii jo 1500-1600 vuozil. Kniigas on kirjutettu: heimokunnat ymbäri järvie. Sit vie Kolatselgy-nimie ei olluh.

Minun muamo saneli, enne Kolatselgy oli palazis. Suven puolel nimi oli Suvi, keskel oli Pal'lal da Radilu, toine puoli sillaspäi, kus Kollasjogi laskeh järveh, oli Pohjoine. Ymbäri oli äijy heimokundua da kodii - Haroilu, Pažailu, Rebogoilu, Keikkula, Lahti, Gilkoža. En tiijä mil vuvvel pandih kaikil pienil kyläzil yksi nimi Kolatselgy. Ellendän, kylä sai nimen Kollasjoves päi. Kylä seizou korgiembal jogie, sanotah, on kui selgy. Meijän kyläni on čomal kohtal järven rannal, kus Kollasjogi tulou järveh.

Kyläni sezou
čoman järven rannal
on tuttavat tiä
kodizet, kivyzet.
Oman koin pihah,
Omien ikkoin alle
vie minuu syväin
kui ainos vai viet.

Konzu tulet kyläh, seizotut sillal, kačot: ongo čoma tämä paikku: järvi, pienet suaret, niemet, kallivot, ei häi ni kunne himoita mennä, ku omah randazeh.

Karjalaine ylen čoma kyläine,
seizou Tulemajärven rannalle.
Joga vuottu tulen kodoilah
omii tiehyzii myö kävelemäh.
Ylen on äbei, ku nengomat
čomat paikat Karjalas hävitäh.

Mittuine oli suuri kylä enne! Ymbäri oli äijy kylästy da vie huutorastu. Meijän perehelgi oli oma huutor Ongilambi. Jälles voinua huutoroil ei annettu eliä. Kai perehet tuldih elämäh Kolatselgäh. Rahvastu oli äijy, joga perhes oli kolme-nelli opastujua. Škola oli suuri, lapset opastuttih 10 vuottu. Lähäl olijois kylis - Suonu, Suarimägi, Narvožu, Palalahtu, Manderä - oldih pienet školat, 7 kluasan jälgeh lapset tuldih opastumah Kolatselläl.

säilynyh. 50 km Kolatselläspäi on Ladogu-järvi. Sinne hebozil viettih, midä zavodas luajittih da ielleh parahodoil Pietarih. Zavodan kohtas nygöigi voibi nähtä, mittuine se oli suuri, vie on seinät. Mittuine oli se zavodu voibi nähtä kuvil, kudamat voian aigua otettih suomalaiset.

Enne vuotta 1913 Kolatselläs oligi opisto. Sen perustajat oldih Anuksespäi. Minä luvn kirjituksen, sil aigua oli 85 opastujua. Hyö puaksuh piettih rahvahl illanviettuo. Minul on kirjutus, midä sie ozutettih da ket oldih ozuttajat, kai on Kolatsellän eläjät (nägyy sugunimis).

Äijygi ruadopaikkua oli kyläs: kolhoozu, jälles souhoozu, dorožnojoukko; suuri škola, internuattu, oli ambulaturii, bol'ničču (lapsiensuanduoastogi oli). Oli päivykodi pienih lapsih näh da vie kaksi joukkua kolme-kuuzivuodizil. Kyläs oli kolme laukkua, kaksi pekarn'ua, kus pastettih leibii, stolouvoi. Oli suuri ruadopaikku - splavnoi, kus oldih meččyruadajat. Oli počtu, kluubu, kus joga päiviä ozutettih fil'moi, suovattan da pyhänpiän oldih tansit. Jogahizel oli ruadopaikku. A nygöi - ni midä. Kluubu vie on, laukku seizou mägyričäl. Karpovan sizärekset vie pietäh kafe.

A kuibo elettihi enne? Kolme km Kolatselläs meččäh, Kollasjoven rannal oli suuri Rauduzavodu. Se oli perustettu lopul 1800 v. Raudua kaivettih muaspäi, se kohtu on

Enne rahvas käydih Tulemajärven kirikköh, se oli Palalahten lähäl. V. 1910 kyläs rubei toimimah uuzi suuri kirikkö. Se oli keski kyliä čomal mägyričäl. Kirikkö riičittih 1960-vuozien lopul da nostettih uvvessah školan rinnal sportuzaulakse. Eigo sih roinnuh školua, eigo sportuzualua. Ei pidännys koskie kirikkyö.

Konzu minä opastuin školas meil oldih ylen hyvät opastajat: školan johtai Ivan Aleksejevič Petrov, opastajat V.P. Suksin, L.V. Bukkijeva, G.A. Herranen, N.V. Antonova, M.A. Kotsalainen, N.P. Filatov. Jälles voinua školas karjalazii lapsii opastettih suomen kielel. Minägi kuuzi vuotta opastuin suomen kielel, kai ainehet oldih suomekse. Toizes luokas algajen oli ven'an kielen urokku. Viiendes luokas rodih

vie anglien kieli (žiäli, ku opastai oli vai yhten vuvven, lähti iäre kyläs). Kois kai lapset paistih karjalakse, školas suomekse. Da vie urokoil ven'an kielel. Minus se oli ylen hyvä — kolme kiieldy paginal. Nygöi puaksuh kuulen, mil aigua lastu pidänöy opastua toizeh kieleh? Minä smietin, min aijombi se on parembi.

7. kluasas vuvvennu 1954, konzu rodih Karjalaine avtonomii, opastus pandih kai ven'an kielel. Oligo se vaigei opastajil. Enzin hyö (matematiekku ezimerkikse) meil sellitetäh suomekse, sit ven'akse. Oligi meil vaigei, vaiku lapset on lapset, heile opasta hos midä!

Jälles voinua zavodan paikal oli lapsien kodi. Oli äijy lastu, äijygi ruadajua. Zavodan kohtal vie hyvin säilyttih koit, kus enne elettihi ruadajat. Konzu lapset otettih kunne liene toizeh paikkah, niilöis kodilois kezäl oli pionierleiri. Oligo sit lastu! Vessel oli se aigu, rahvastu kyläs oli äijy.

Vuvvennu 1952 mejän školah tuli viesti — yksi opastui lähtöy kahtekse kuukse Krimah

«Arteekkah». Minä opastuin 4. kluusas da opastuin hyvin, minuugi vallittih. Nikonzu en unohta sidä aigua. Enzimäine školaspäi nenga loitton. Tämä kačo oli kunnivo.

Kyläni zeizou. Ylen hyvä on, ku nygöi ruvettih nostamah uuzi kodiloi. Enne voinua oli kaksikerroksizii kodiloi, nygöi kyläs säilyi vai yksi niilöis. Koit ollah ihan karjalazet viiziseinäzet. Sanottih, anna seizou sadoi vuozii. Meijän tämä kodi on strojittu 1906 vuvvel. Eihäi enne otettu puudu midä puuttuu. Konzu minun died'oi rubei nostamah kodii huutoral, hänel joga puu oli kačottu da smietitty. Sithäigi seizotah koit sadoi vuozii.

En ole sanonuh midä kazvatettih peldoloil. Souhoozas kai pellot oli kynnetty, kazvoi kartohkua, sv'oklua, morkofkoa, kapustua, nagnostu, hernehty. Enne oldihgi parniekat. A nygöi pellot on hyllätyt, kazvetah puut, tuhjot. Konzubo rubieu uvvessah elämäh kylä!? Eigö nikel pie muadu? Miksebo pidäy tuvva kazvokset Argentinaspäi!? Eigo kartouhku kazva Karjalas?

Joga vuottu kyläs piemmö kyläpruazniekkua elokuun enzimäzel pyhäpäiväl. Hyvä, gu on vie kluubas ruadai Tatjana Kondratjeva. Algukezäl jo panemmo mieleh midä tänävuon rubiemmo pajattamah pruazniekal. Mondu kerdua oli

meile pajojoukko «Oma pajo» horaspäi. Meidy on kezäl kyläs kolme ket pajatimmo täs horas: Galina Vasiljeva, Valentina Petuškova da minä. Minä ainos kerian lapsii joukkoh, opastan heidy pajattamah karjalakse. Lapset tullah joga päiviä harjoittelemah. Da kluubas lapset kerävytäh, sie Tatjana Bantsevič opastau heidy tansimah. Kai rahvas kerävytäh pruazniekkupaikkah endizen školan sijah. Puaksuh ollah pruazniekas Priäžän «Meijän pajo»-joukko, soittai Dmitrii Muhorin, Julia Tolmačova. On vie eläijii kyläs, hyö joga vuottu vuotetah tädä päiviä.

Karjalazet ijän kaiken oldih rauhallizet. Ken tuli kyläh, kodih - hyvin otettih vastah.

Konzu tulet meijän kyläh,
hyvin vastah otammo,
panemmo myö päčit lämmäh,
piiraidu vai pastammo.

Piiraidu, piiraidu,
karjalastu piiraidu,
joga pertis pastetah,
gostil stolal kannetah.

Värtinäzet viuhkutetah,
šipainiekkua luajimmo,
kartohkazet survoldammo
labjal päččih čökkiämmö.

Toizet kuoret pyöritämmö,
sulčinastu luajimmo,
pudron päččih azetammo,
murginakse syötämmö.

Uvvet kuoret pyöritämmö,
keitinpiiruat luajimmo
ylen terväh riehtiläzel
siemenvois myö keitämmö.

Pastazimmo riehtiläzel
val'l'ostu da čuppostu
olisgo vai mejän laukas
kagrujauhuo ostettu.

Konzu roinnou moine aigu, gu kylä nouzou jalloilleh. Minä smietin, tulou vie se aigu
uvvessah, rubiu kylä elämäh. Pidäy vai omat koit säilyttiä. Mejän tuatat, muamat, died'oit, buaboit
äbäzöittih ainos omua randua, a midäbö myö?!